—«Τί λέτε γιὰ τὰ δημόσια ἔργα ;»

—«Εἶναι ἀλήθεια πῶς ἡ Κυβέρνηση βρίσκεται πίσω στὸ ζήτημα τῶν δημοσίων ἔργων, δρόμων, λιμένων. Μὰ ἀπὸ ποῦ θὰ βγοῦν τὰ χρήματα γιὰ τέτοια ἔργα ; Ἐδῶ καὶ ἕξη χρόνια, στὸ καιρὸ τῆς ἐπαναστασης, τὸ νησὶ ἦταν ὁλότελα καταστραμμένο, κ' εἶδα μὲ τὰ μάτια μου ὁλόκληρη ἐπαρχία ἔρημη, ἀφοῦ οἱ Μουσουλμάνοι κατάκοψαν τὰ δέντρα καὶ ἔκαψαν τὰ σπίτια τῶν Χριστιανῶν, κ' ὕστερα πάλε οἱ Χριστιανοὶ κάνανε τὸ ἴδιο. Ἡ φτώχεια τότε στὸ νησὶ ἤτανε ἀπίστευτη. Τέτοιο πρᾶμμα δὲν εἶδα πουθενὰ ἀλλοῦ. Κι' ὁ καιρὸς ποὺ ἀπὸ τότες πέρασε εἶναι πολὺ λίγος γιὰ νὰ προοδέψουν τόσο πολὺ τὰ πράματα. Πῶς λοιπὸν νὰ ἐξοικονομήσουν λεπτὰ οἱ κάτοικοι γιὰ δημόσια ἔργα ; Μὰ κι' ἂν περάσουν 20 χρόνια, μοῦ φαίνεται, πῶς δὲ θἆναι πάλε σὲ θέση γιὰ τέτοια πράματα.

—«Καὶ τώρα τί λέτε γιὰ τὴ φυλάκιση τοῦ κ. Γιάνναρη ;»

—«Τὸν κ. Γιάνναρη δὲν τὸν ξέρω προσωπικῶς, μὰ ξέρω γι' αὐτόν. Γνωρίζω πολὺ καλὰ τὴ φιλολογική του ἐργασία κι ὅσο γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἀξιζει τὸ καλὸ ποὺ λέχθηκε γι' αὐτόνε. Ἀλλ' ὅσο γιὰ τὰ πολιτικά, ἔχει πολὺ σφαλερὲς ἰδέες. Στὴν ἐπανάσταση ἐπῆγε στὴ Κρήτη καὶ προσπαθοῦσε νὰ πείση τοὺς Κρητικοὺς νὰ συμφωνήσουνε μὲ τὸ τουρκικὸ στρατὸ πυῦμενε στὴ νῆσο, πρᾶμα ποὺ θἆταν ὀλέθριο, γι' αὐτὸ διατάχτηκε νὰ φύγη. Τώρα ἔγραψε ἕνα γράμμα ποὺ βρέθηκε κι ἀπὸ τὰ δυὸ τὰ δικαστήρια πῶς εἶναι παράνομο καὶ ὑβριστικὸ καὶ δὲ βλέπω τὸ λόγο, ἐπειδὴ εἶναι καθηγητής, νὰ μὴ τιμωρηθῆ. Τὸ ἐναντίο μάλιστα θἄπρεπε νὰ τιμωρηθῆ περισσότερο, ἂν κανένας σκεφθῆ τὴν ἐπίδραση ποὺ μπορεῖ νἄχη ἡ διαγωγή του αὐτή !

Ὅσο διαρκοῦσε ἡ συνέντευξη αὐτή, ὁ κ. Πάλλης μιλαγε μὲ μεγάλη εἰλικρίνεια, καὶ στὸν ἀντιπρόσωπό μας φαινότανε πῶς αἰσθανότανε τὴ τωρινὴ ταραχὴ πολὺ βαθειά».

Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

Τοῦ Μάη ὁ μικρός μας διαγωνισμὸς πέτυχε καλλίτερα ἀπὸ τὸν περασμένο—μαλιστα δίχως σύγκριση λέμε πῶς πέτυχε, ἀφοῦ λάβαμε μιὰ νοστιμιὰ μ'ἀληθινὴ ἀξία. Νά την.

Ὁ νέος Δεκάλογος τοῦ ρωμιοῦ.

1. Ὅλη τὴ νύχτα ν' ἀγρυπνᾶς,
2. Τὴ μέρα νὰ κοιμᾶσαι,
3. Γιὰ πόλεμο νὰ ξεφωνᾶς
4. Κι ἀπαλλαγέντας νἆσαι.
5. 6. 7. Ραχάτι, πρέφα, νανγιλές,
8. Ρουσφέτια νὰ γυρεύης,
9. Γιὰ τὴν κατάσταση νὰ κλαῖς,
10. Κι ὅσο μπορεῖς νὰ κλέβης.

Μάϊος 1904.

Παράξενος.

Ἡ νοστιμιὰ ἔχει καὶ τοῦτο τὸ καλό, πῶς λέει δυστυχῶς μιὰ ἀλήθεια—ἀλήθεια ποὺ τὴν εἶπαν κι ἄλλοι, ὄχι ὅμως ἄλλοτες τόσο ζουγραφιστά, νομίζουμε. Ὁ Κύριος λοιπὸν Παράξενος κερδίζει τὸ ταπεινό μας βραβεῖο, κι ἂς περάση ἀπὸ τὸ γραφεῖο μας νὰ πάρη τὰ δέκα του χρυσᾶ φράγκα μαζὶ μὲ τὰ συχαρίκια μας.

Ἂς μᾶς δώση ὅμως ὁ κ. Παράξενος τὴν ἄδεια νὰ ρωτήσουμε, γιατὶ «νέος» κι ὄχι «καινούριος,» καὶ γιατὶ «Μάϊος» κι ὄχι «Μάης». Ἐμᾶς μᾶς φαίνεται πῶς ὁ Μάης μοσκοβολᾶ καὶ θυμίζει τραγούδια καὶ χοροὺς καὶ ξεφαντώματα, ἐνῶ ὁ Μάϊος θυμίζει δασκαλικὰ γραφεῖα μὲ τὴ σκόνη τους, τὴ λέρα τους, καὶ τὴ βόχα τους.

Μιὰ ἄλλη ὁμορφη νοστιμιὰ ποῦ λάβαμε εἶναι ἡ ἀκόλουθη (ὑπογραμμένη «ταξιδιώτης»)

Ἡ Μπόλια τοῦ Μπάρμπα Σπύρου.

«Ἡ σκηνὴ στὸ Μισολόγγι, σ' ἕνα Ξενοδοχεῖο, ποῦ τὸ διευθύνει ὁ φουστανελλᾶς Μπάρμπα Σπῦρος. Δυὸ νιόπαντροι ταξιδιῶτες πᾶνε νὰ περάσουν τὴ βραδιά τους ἐκεῖ. Τὸ πρωΐ ποὺ ξύπνησαν μὲ τὸ καλό, φωνάζει ἡ κυρὰ τὸν Μπάρμπα Σπῦρο. Τοῦ λέει.

—Μά, καλότυχε, ἡ μπόλια ποῦ ἄφησες στὴν κάμαρη γιὰ νὰ σκουπιστοῦμε ἔβραζε στὴ βρώμα ! Δὲν ἔχεις καμιὰ ἄλλη πιὸ παστρικιά ;

—Τί λές, κυρά μου ; τῆς ἀπαντάει ἀφελέστατα ὁ πρωτότυπος Ξενοδόχος. Τόσοι ἄνθρωποι ἔχουν σκουπιστῆ μὲ δαύτη καὶ κανένας δὲν παραπονέθηκε !»

Ἡ νοστιμιὰ ἔχει οὐσία. Ἔχει ὅμως καὶ συγγραφικὰ ἐλαττώματα, γιατὶ μπορεῦσε νὰ λεχτῆ μὲ λιγώτερα λόγια. Ἄξαφνα τὴν ἀρχὴ μπορεῦσε ὁ κ. Ταξιδιώτης νὰ τὴν πῆ πολὺ καλλίτερα ἔτσι. «Ἡ σκηνὴ στὸ Μισολόγγι, στὸ Ξενοδοχεῖο τοῦ φουστανελλᾶ Μπάρμπα Σπύρου.» Ἔπειτα, τί κερδίζει ἡ νοστιμιὰ μὲ τὶς λέξες «ἀφελέστατα» καὶ «πρωτότυπος»; Ὁ καθένας βλέπει πῶς ὁ Μπάρμπα Σπῦρος εἶταν ἁπλοϊκός. Τὸ «πρωτότυπος» μάλιστα δὲν εἶναι κι ἀληθινό, γιατὶ κι ἄλλοι ξενοδόχοι εἶχαν κ' ἔχουν παρόμοιες ἰδέες.

Τὸ χειρότερο ὅμως τοῦ κ. Ταξιδιώτη εἶναι ποῦ θέλοντας νὰ παραστήση τὸν ξενοδόχο λερωμένο κι ἀνόητο, τὸν ἔκαμε φουστανελλᾶ. Ὡς πότε λοιπὸν αὐτὸ τὸ κακό, νὰ περιγελοῦμε κάθε μας ἐθνικό ; Πότε θὰ ξετινάξουμε τὴ φραγκολεβαντινιάδα ἀπὸ πάνω μας ; Ἐμεῖς, ἂν ἐγράφαμε τὴ νοστιμιά, βὰ τὸν κάμναμε τὸν κὺρ Σπῦρο νὰ μιλῆ καὶ γαλλικά, κι ἀντὶς Σπῦρο θὰ τονε λέγανε Μπεμπέκο.

Ἕνας «Γιάννης» μᾶς ἔστειλε ἀρκετὰ καλὴ εἰκόνα μεθυσμένου μέσα σ' ἕνα δίστιχο, τὴν ἀκόλουθη.

«Γιάννη, τὸ λύχνο ἄναψε, κ' ἔμπρος νὰ δῶ πιτύχω
«Τἄλογο ποιόνα χτύπησεν, ἐμένα ἢ τὸν τοῖχο.»

Κρῖμας ὅμως ποῦ οἱ στίχοι εἶναι κακοφτιασμένοι, ἔχοντας ὁ καθένας τους κι ἀπὸ μιὰ χοντρὴ χασμῳδία ἀντάξια τοῦ Ἀμπελᾶ. Ἂν ἔγραφε ὁ «Γιάννης» ἐμένανε θἀπόφευγε τὴ μιά. Πῶς ἔπρεπε νἀποφύγη τὴν ἄλλη, δική του δουλειὰ νὰ τὸ βρῆ

Ἐλάβαμε καὶ διάφορα ἄλλα, μὰ δὲν τὰ νομίζουμε καλὰ τόσο ποῦ νἀξίζουν ἀντιγραφή. Ἴσως σὲ ἄλλη δοκιμὴ τὰ καταφέρουν καλλίτερα.

Παρακαλοῦμε νὰ μὴν ξεχνᾶτε πῶς ἔργα μὲ περισσότερες ἀπὸ 60 λέξες ἀποκλείνουνται. Ὡς τώρα τὸ παραβλέψαμε αὐτό, μὰ στοὺς κατόπι διαγωνισμοὺς δὲ θὰ τὸ παραβλέψουμε.

Ἕνας ἄλλος ὅρος μας εἶναι νὰ μᾶς δίνη τὴν ἄδεια ὁ βραβεμένος νὰ τυπώνουμε καὶ τἀληθινὸ ὄνομά του.

Ο ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠ' ΤΗΝ ΠΟΛΗ

ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΓΡΑΜΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ

Φίλε Νουμᾶ

Εἶναι νομίζω περιττὸ νὰ ἀπαριθμήσω τώρα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὅλα μαζὶ κάμνουν τὸ ὄνομα : «Ἑλληνικὴ ἢ καλύτερα Ἀθηναϊκὴ δημοσιογραφία». Τὴν ξέρουμε ὅλοι καὶ πολὺ περισσότερο ἐσεῖς ἐκεῖ, ὅσοι εἴσθε ἀναγκασμένοι νὰ καταπίνετε καθημερινῶς τὰ ξεπλύματα μερικῶν ξεβιδωμένων καυκάλων. Ὅσοι πάλιν δὲν εἴχαν τὸ εὐτύχημα ἢ τὸ δυστύχημα νὰ τὴν γνωρίσουν θὰ μοῦ ἐπιτρέψουν νὰ τοὺς δώσω δυό-τρία ἐξωτερικὰ χαρακτηριστικά, σὰν ἐκεῖνα ποὺ δίνουν ἐπάνω-κάτω οἱ Φυσικὲς ἱστορίες γιὰ τὰ ζῶα : τίτλος, μονοσύλλαβος - διακήρυξη τῆς πρώτης κυκλοφορίας μεταξὺ ὅλων τῶν ἄλλων· — πέντε ψηφιὰ γιὰ τὸν ἀριθμὸ τῆς κυκλοφορίας —κάτω ἀπὸ πολιτικὸ ἄρθρο ἡ ρεκλάμα τοῦ κουντουρᾶ ἢ τοῦ μπακάλη·—κάτω ἀπὸ φαντασιώδη καὶ ἀνύπαρκτα μυθιστορικὰ σαλιαρίσματα τὰ ἑξῆς : «Αὔριο· φοβερὰ γεγονότα, τρομερὰ περιστατικά, ἀνήκουστα συμβάντα, τί εἶπεν ὁ ταδες»·—τρία ἢ τέσσερα τηλεγραφήματα, τὰ ὁποῖα πάντοτε εἶναι ἰδιαίτερα, μὲ τίτλο ποὺ πιάνει διπλάσιον τόπο μὲ τὰ πηχαῖα γράμματα·—στὸ τέλος καμιὰ λίβελλο-διατριβὴ διὰ τὸ ταδε πρόσωπο, τῆς ὁποίας ὅμως τὰ φρονήματα δὲν συμμερίζεται ἡ διεύθυνσις τῆς ἐφημερίδας (!)—σχέδιο μυθιστορήματος, τὸ ὁποῖο θὰ ἔγραφε ἄλλο φύλλο, ποὺ πιάνει πέντε κατεβατά—τὰ μαργαριτάρια, δηλ. τὰ λάθη τῶν ἄλλων ἐφημερίδων. Ἐλησμόνησα νἀναφέρω τὰ «χρονογραφήματα» τὰ «Καθ' ἡμέραν» τὶς περιγραφὲς μὲ θεόρατους τίτλους τῶν καρατομηθέντων, τὶς συνεντεύξεις τῶν ὑπουργῶν καὶ τῶν βουλευτῶν, τὰ «τί μᾶς εἶπεν» καὶ «τὶ φρονεῖ» τὸ τάδε ἀκέφαλο κεφάλι τοῦ τάδε πολιτευτοῦ ὡς ἐπιτοπλεῖστον «περιφανοῦς» ἢ «δικκεκριμένου» ἢ καὶ «ἐκ Γόρτυνος» ἢ «Γορτυνίας.» Αὐτὰ εἶναι τὰ κυριώτερα, τὰ ἐξωτερικά. Γιὰ τὰ ἐσωτερικὰ δὲν τολμῶ νὰ πῶ τίποτε μὲ λεπτομέρεια. Ἐν γένει ὅμως ἂν τὰ πρῶτα φέρνουν τὴν ἀηδία, τὰ δεύτερα σᾶς βεβαιῶ ὅτι μποροῦν νὰ χρησιμεύσουν ὡς δραστικὰ ἐμετοῦ ἢ ἀναγούλας ἢ παρομοίων στομαχικῶν ἀνωμαλιῶν καὶ διαταράξεων.

Ἐδῶ τελειώνω γιατὶ δὲν ἔχω ὄρεξη νὰ σκαλίζω κι' ἄλλες βρωμιές, κι' οὔτε σεῖς βέβαια θὰ τὴν ἔχετε. Τὸ μόνο ποὺ προσθέτω μὲ λύπη εἶναι, ὅτι καθὼς πολλὰ πράμματα—ἂν ὄχι ὅλα—εἶναι τῆς πνευματικῆς, τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐν γένει κάθε δυνάμεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἔθνους καθρέφτης, ἔτσι καὶ ὁ τύπος μας, φωνάζει, διασαλπίζει μὲ μεγάλα-μεγάλα γράμματα τὴν κατάσταση μας, τὴν ματαιοφροσύνη μας, τὴν ρεκλάμα, καὶ κάθε εἴδους ἠθικὴ κατάπτωση. Τὴν ἀλήθεια αὐτὴν δὲν θὰ μοῦ τὴν ἀρνηθῆτε ἂν ρίξετε ἕνα βλέμμα καὶ σ' ἄλλων λαῶν τὴν δημοσιογραφικὴ δράση. Καὶ δὲν λέγω ὅτι ὅλα μας τὰ φύλλα εἶναι τέτοια. Ἔχουμε ἕνα δυὸ ποὺ κάμνουν μιὰν ἐξαίρεση ἀπ' τὸν ὁρισμὸ ποὺ ἔδωκα παραπάνω (τὸν φυσιολογικό,) ἀλλ' αὐτὰ τὰ δυὸ ἢ τρία δὲν μποροῦν νὰ σκεπάσουν τὶς ἀσχημιὲς τῶν ἄλλων καὶ ἐξὸν τούτου, ὅπως θὰ δείξω πιὸ ὕστερα, δὲν ἀνταποκρίνονται στὶς ἐπείγουσες ἀνάγκες τῆς ἐθνικῆς μας ἀναμόρφωσης καὶ ἀνάπλασης. Αὐτὰ ἀκόμη τὰ περιοδικά, στὰ ὁποῖα μποροῦσε νὰ ἐλπίση κανείς, τίποτε ἀπολύτως δὲν κάνουν. Κι αὐτὸ ἐπίσης θὰ τὸ δείξω.

*
* *

Τώρα πρόκειται νὰ σᾶς ἐκθέσω ἕνα σχέδιο σωτηρίας. Ἂν τὸ καταπιασθοῦν ὅσοι μποροῦνε, θὰ ἐπιτύχη. Ἂν ὄχι, θὰ μείνη ἐπάνω στὸ χαρτὶ 'σὰν τόσα ἄλλα. Τὶ τὸ περίεργο ;

Πρῶτα πρῶτα λοιπὸν πρέπει οἱ πλούσιοί μας νὰ δώσουν τὸν παρᾶ τους, ὅπως δίνουν κι' ἄλλοῦ. Γιατὶ τὸ ἔργο ἂν δὲν συντρεχθῆ μὲ ἀρκετὰ χρηματικὰ κεφάλαια θὰ ναυαγήση, καὶ ἀντὶ νὰ γίνη ἐθνικὸ θὰ γίνη ἀργυρολογικό, ὅπως εἶναι τώρα τὸ κυριώτερο στοιχεῖο τῆς δημοσιογραφίας μας. Αὐτὸν τὸν ἐξευτελισμὸ γιὰ νὰ τὸν ἀποφύγουμε ἔχουμ' ἀνάγκη ἀπὸ παράδες, στὴν ἀρχὴ πολλούς, κατόπιν ὅμως τὸ οἰκονομικὸ ἰσοζύγιο θἄρθη μοναχό του. Ἂς ὑποθέσουμε ὅτι λύθηκε τὸ πρῶτο ζήτημα—καὶ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι μὲ ὑποθέσεις θὰ λύωνται ὅλα, — ὅτι δυὸ-τρεῖς Μαρασλῆδες θὰ ἀναλάβουν στὴν ἀρχὴ μιὰ τέτοια ὑποχρέωση. Ἡ δευτέρα ἀνάγκη εἶναι ὅσοι δημοσιογράφοι εἶναι πραγματικοὶ πατριῶτες, ὅσοι σκοπὸν ἄλλον τοῦ βίου τους δὲν ἔχουν ἢ τὴν ἐξυπηρέτηση τῆς Πατρίδας, ὅσοι δηλ. βρίσκουνται μέσα στὸν κυκεῶνα ἐκεῖνον ἄξιοι ἀνωτέρου προορισμοῦ, ὅλοι αὐτοὶ νὰ ἀφήσουν τὴν φαρμακωμένη ἀτμοσφαῖρα μεσ' στὴν ὁποίαν ζοῦνε, καὶ νὰ μαζευτοῦν κάτω ἀπὸ μιὰ σημαία, ἀπὸ μία ἰδέα εὐγενῆ καὶ μεγάλη, τὴν θυσία τοῦ ἐγώ. Αὐτοὶ λοιπὸν θἆναι σὰν νὰ ποῦμε τὰ πρῶτα παλληκάρια, τὸ πολὺ πολὺ Τριάντα. Θέλουν καὶ ἀρχηγὸ βέβαια. Ὁ ἀρχηγός τους θὰ λέγεται «Πρόεδρος,» μὲ ἑνὸς χρόνου τὸ πολὺ ἐξουσία καὶ θὰ ἐκλέγεται ἀπ' τὴν ὁλομέλεια τοῦ πραγματικοῦ τούτου «δημοσιογραφικοῦ σώματος.» Θἆναι λοιπὸν καθ' ὅλα ὅμοιο μὲ τοὺς συλλόγους καὶ τὶς ἑταιρίες. Ἂν ἐξοικονομηθοῦν αὐτὰ τὰ δυὸ πράματα, τὸ χρῆμα δηλ. καὶ τὸ προσωπικό, ὠπλισμένο μὲ αὐταπάρνηση καὶ πειθαρχία, τὰ ἄλλα δὲν μοῦ φαίνουνται δύσκολα. Τἄλλα μόνον θέλησης θέλουν καὶ ἐργασία εἰλικρινῆ.